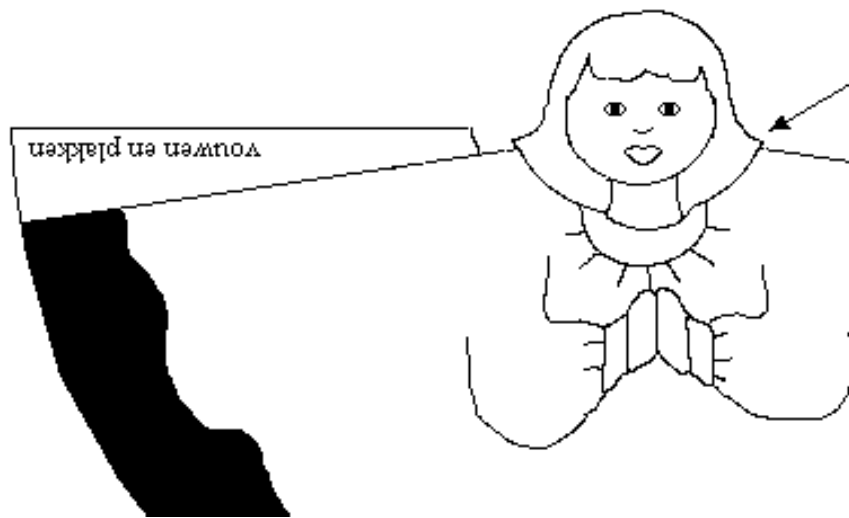

De koorzanger (2011)

Jubileumcompositie

Toonkunstkoor Hilversum

Muziek: Nico Ph. Hovius

Tekstcompositie: Gert Jan Slump

Met (en gebaseerd op) teksten¹ van:

Ans Bokhorst

Bert Snoeck

Bim Pannenburg

Christien Schut

Cons Jonge Poerink

Elly Almekinders

Esmé van de Heijden

Flop van de Loo

Friederike van de Linden

Hanneke Tuk

Hans Stam

Hetty Hagens

Hilde van Ooijen

Ineke van Biemen

Jannie Sytkes

Joke Nivard

Josje Erkelens

Lenie Krijnen

Lon Vroonland

Marianne Flink

Marijke Prins

Marjolijn Kleve

Meine Keulen

Nico Verbeek

Oda van Waes

Paula Romijn

Ria de Graaf

Rietje Dikken

Sandra de Graaf

Tiny Hofstee

¹ Geschreven tijdens twee ateliers op 8 en 16 februari 2011

Proloog

Het zal een tijd of wat geleden zijn²
dat mensen samen kwamen om te zingen
kunst der muziek, het zuivere spel van tonen
meer nog de tekst die spreekt uit vele kelen
en woorden zeggen, polyfoon en homogeen
alles wat noten nog verzwijgen doen
maar waar de kunst van tonen uiting geeft
blijven alleen nog stille woorden over
en de geschiedenis geschreven en doorleefd
die krijgt betekenis in eigen mentaal
in harmonie, in tijd en ruimte, dissonant
in mensenwerk, uit hoofd, hart, handen, telkenmaal

Het waren winteravonden waarop zij kwamen
ik zag ze dertig in getal, van alle stand
met hun verwachtingen en allerhande namen
en ook de tafels waarop wit de overhand
en met de pen in aanslag hoorden zij de woorden
van eeuwen eerder dertig pelgrims in hun gang
en zij verhaalden aan elkaar waarom zij hoorden
in een traditie van vocaal en volksbelang

wij zochten, vonden honderd woorden, metaforen
om uit te drukken wat ten diepste ons bewoog
en wat voor niemand mogelijk leek van tevoren
leidde die avond tot intense dialoog

Zie hier nu, koorzanger
hoor hier en ervaar dan
de woorden, de wegen
de kleuren, de tonen
de kunde, het zeggen,

het zingen, en hier de
gerijmde en daar on-
gerijmde, de woorden
de klanken, de zinnen
mysterie, het maaksel

² linker kolom: verteller/solist;

rechter kolom: koor

Deel 1 – Lef (proloog)

Aan tafel zitten wij
zes zangers in getal
gaan samen voor iets groots
zingen is durven zijn
ruimte en harmonie
theater van de lef
weg dagelijkse zorg
in eenheid stroomt het woord

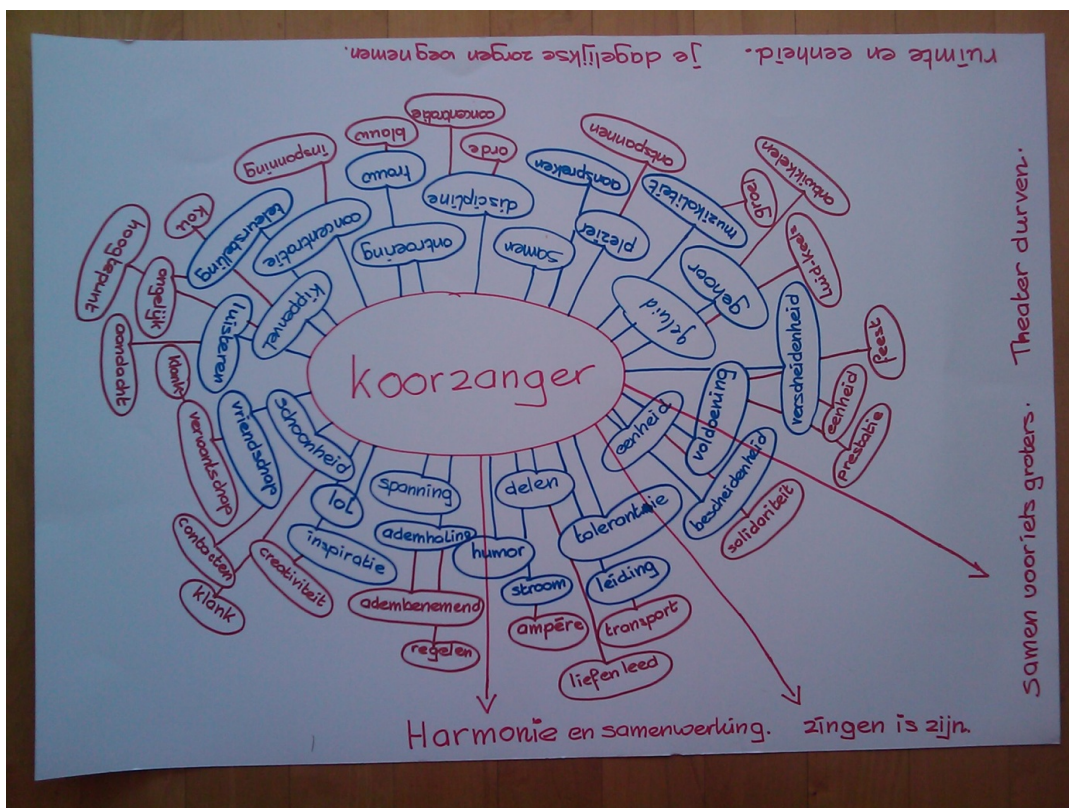
(kakofonisch)

(koor 1: woord)

kippenvel schoonheid spanning delen eenheid geluid samen ontroering concentratie luisteren vriendschap lol inspiratie ademhaling humor tolerantie stroom leiding eenheid voldoening bescheidenheid gehoor muzikaliteit plezier aanspreken discipline trouw

(koor 2: weerwoord)

inspanning kou ongelijk hoogtepunt klank aandacht verwantschap contacten creativiteit adembenemend regelen ampère lief-en-leed transport solidariteit eenheid prestatie feest luid-keels groei ontwikkelen ontspannen orde concentratie blauw

Deel 1 – Lef

(1.1 zegt de koorzanger:)

Samenzang kan leiden
tot klinkend resultaat
samen muziek maken
voelt als verwondering
samen klanken maken
leidend tot ontroering

Samen zingen geeft
voldoening, maakt tevreden
genieten van de schoonheid
geraakt door koormuziek

Werken met elkaar
aan wat muziek bedoelt
te zeggen onder leiding
dat geeft als het lukt
geluk en energie
verschillig door de geest

(1.2 zegt de koorzanger:)

Gevoelig en bewogen
maak ik het liefste samen
een muzikale reis
tot ongekende verten
en bij het eindstation
klinkt dankbaar het applaus

(1.3 zegt de koorzanger:)

mijn stem mengt met de jouwe
en even zijn we één

Luisteren naar klanken
bijna gelukkig zijn

meertonig klinkt het koor als
het ruisen van de zee

(1.4 zegt de koorzanger:)

Opnieuw ontdek ik in mijn ziel voldoening
en vreugde, ongekend en onbevroed
in flow, in trance naar ongemeten hoogten
muzische sferen, hemels overvloed
waar wat gebeurt, hoewel tot ongehoord presteren,

toch in bescheidenheid zich wel ontvangen laat
waar ik verwantschap voel met wie creëerde
en musicer, ja zingen feesten wordt

(1.5 Zegt de koorzanger:)

Dat ik en jij, de ander
luisteren naar elkaar

*Dat ik en jij, de ander
luisteren naar elkaar*
en daardoor te ontdekken
de schoonheid van het al
en dat uitdragen mogen
de boodschap overal

(1.6 Zegt de koorzanger:)

is groter dan ikzelf
ben toch daarmee verbonden

Samen scheppen wat
veel groter mooier is
dan een enkel zanger
verwezenlijken kan

Deel 2 – Stroom (proloog)

Aan tafel zitten wij
 zes zangers in getal
 meerstemmig instrument
 één stamverbonden stem
 herscheppen in geduld
 een klankschaal, kathedraal
 als mozaïek van klank
 en water stroomt het woord

(kakofonisch)

(koor 1)
 samenvloeien scheppen tijdloosheid historie diepte ontdekken bouwen resultaat beleving mensen samen
 verwondering onverwacht groots avontuur ruimte kleur reliëf oermensen flow ziel flux ervaring

(koor 2)
 componerend wetenschap kennis bas kathedraal-van-klank applaus gevoel ontroering gelouerd verscheidenheid klank-is-meer
 resultaat reis warm perspectief gelaagdheid drang verslaving in-het-nu-zijn verwantschap discipline beweging

Deel 2 - Stroom

(2.1 Zegt de koorzanger:)

In tijd verbind ik mij
met jou, gebruik mijn stem

*In tijd verbind ik mij
met jou, gebruik mijn stem
het oudste instrument
dat samenbrengen kan
fragiel en tolerant
tradities rijk verklankt
schepping die samenvloeit
een kathedraal, een droom
veelkleurig mozaïek
als druppels in de stroom*

(2.2 Zegt de koorzanger:)

Wij horen de muziek in onze oren
en ik daartussen, zanger in het koor
zo spannend is het en zo zeer ontroerend
dat zangers, harmonieën op het spoor
daarbij geïnspireerd door dirigent, dan
tot grote hoogten stijgen en beleven

(2.3 Zegt de koorzanger:)

Ik beleef
door concentratie en inspanning
de schoonheid van samen
geluid produceren
met grote contrasten
muziek is beleven
zingen is vriendschap
en saamhorigheid
in golfbeweging
bouwen aan iets groots

(2.4 Zegt de koorzanger:)

Zingen, zang, gezamenlijk
vliegen, vlug en vloeiend
komen klanken kolken
golven gevend gaven
inspireren intieme ikken
stromen samen, aaneen
licht en ledig, lucht, adem
klanken aaneengesmeed

bezorgen kippenvel op
mijn huid en vreugde in mijn hart

zwellen aan tot grote
hoogten, adembenemend
*bezorgen kippenvel op
mijn huid en vreugde in mijn hart*
zeeën van klanken
emoties, trillingen
in de lucht, atmosferische
momenten met elkaar

(2.5 Zegt de koorzanger:)

Ik ben onderdeel
van een groter geheel
maar blijf een individu
met eigen kleur en klank
als bloem in een boeket
of spijze in een maaltijd
ik speel met mijn ervaring
ja meer nog mijn beleving
maak ruimte voor geheel
al wat mij eigen is
dat musicceert in mij
in pluriformiteit
ja meer nog harmonie

*als bloem in een boeket
of spijze in een maaltijd*

*in pluriformiteit
ja meer nog harmonie*

(2.6 Zegt de koorzanger:)

Wij gaan geconcentreerd
plezierig doelgericht
en enthousiast te werk
gezelschap is ons lief
om samen de muziek
als klanken laten stromen
in een ontspannen eenheid
gemaakt gemeen geluid
op reis gaan met elkaar
is steeds een avontuur

Deel 3 – Klankbeeld (proloog)

Aan tafel zitten wij
zes zangers in getal
leven ons uit in klank
verrijken die met kleur
kom luister, denk en schrijf
dat wij zangvogels zijn
een wandeling in 't bos
in klankkleur stroomt het woord

(kakofonisch)

(koor 1)

adem geschenk onderling-contact gehoor harmonie douche-voor-mijn-hoofd luisteren vrijheid samen
energie emotie creativiteit andere-wereld eenheid training denk gevoel discipline ritme samenklank sociaal
humor warmte echo ontspannen klankvorming spiegel vrolijkheid

(koor 2)

ademloos verwondering gezicht aanvaarden loslaten ruimte balans eenvoud respect kippenvel doof schroom woede leeg
ontvankelijkheid blijdschap mogelijkheden religie compleet-mens bruisend amen spiritualiteit telepathisch therapeutisch intentie
niet-teveel overgave afhankelijkheid verantwoordelijkheid hard werken lekker opening inzet stromen rusten aanwezigheid
beweging dans springen maat flow het-past gezellig delen scherp echoput hilariteit theater, opvang ontwikkeling inspanning
kramp helderheid slijpen beslagen diepte zuiverheid heilheid stilte lachen openheid

Deel 3 - Klankbeeld

(3.1 Zegt de koorzanger:)

Me uitleven in samen
muziek maken

zoals

Een koorzangeres uit 't Gooi
zocht voor maandagavond emplooi
zij ging toen naar mediastad
in toonkunst en dacht
wat is zingen toch mooi.

(3.2 Zegt de koorzanger:)

Luisteren, loslaten, klank geven
een kleur met verrassend resultaat
zingen is overgeven aan emotie
muziek vormt mijn geest en verrijkt
maar dat talent vraagt om
inspannen, openstellen, beleven
zingen is sociaal gebeuren
en meer nog eenheid worden

(3.3 Zegt de koorzanger:)

Maandagavond koorzang
een volle tank naar huis
rustpunt in grote drukte
ontspanning, energievool
als een boswandeling
in de herfst, emotie, rust
herboren is opleven
warmte, vrijheid, eenheid
zingen mijn tweede wereld
hard werken samen zingen
vrijwillig, niet vrijblijvend
luisteren en fluisterend
muziek, hartstocht, emotie
inspanning en ontspanning
inspiratie, aspiratie
de hartslag van een koor
in goede harmonie

(3.4 Zegt de koorzanger:)

Ik zoek balans, ervaar
in ademloze verwondering
de blijdschap, laat het bruisen
de kans op samen doen
soms even elders zijn
luisteren naar elkaar
en heel veel gulle lach (dank aan de dirigent)
omdat ontspannen mag

(3.5 Zegt de koorzanger:)

in de diepte van het leven vind ik warmte
de helende adem gevend en nemend
doorslaggevende klank en uitlevende zang
geniet met elkaar, kwinkslag van de dirigent
opgeladen naar huis na een avond muziek

Zingen als een wandeling op een prachtige
nazomerdag die weer lucht en energie geeft

voelen dat ik weer leven mag

zingen als een wandeling op een prachtige
vroeglentedag zonder beren op de weg

(3.6 Zegt de koorzanger:)

Koor, meerstemmig
vloeiende klanken
un poco piano
ontroering
een kleurig palet
wordt een klankschilderij

Adembeheersing
lange tonen, vol klank
korte stootjes accenten
gespannen mijn snaar
crescendo, decrescendo

Dissonant, schril contrast
noot met punt, word verrast!
Rood, oranje, gifgroen
kleur en klank, visioen

Staccato het ritme
adem ..., zet vast
gebruik dan de lucht

pas op mijn tellen,
die inzet ..., niet missen

Oh ook nog een solo
trots: hij is gelukt
tenor, bas, een echo
de uitspraak en dan
de natte "duh" van God

De dirigent wil
dat ik bij hem ben
hét accoord

Deel 4 – Beweging (proloog)

Aan tafel zitten wij
 zes zangers in getal
 samen de schroom voorbij
 verwachting naar wat komt
 ontroering bij wat is
 en delen ons geheim
 verbonden door muziek
 in lichtglans stroomt het woord

(kakofonisch)

(koor 1)

inleven bevrijding feest energie tellen muzikaal samenklank engelen ontspannen het-niet-halen plezier
 beweging moeilijk verbinding harmonie opletten lopen schor samen vals humor theater troost acceptatie
 adem vertrouwen ritme hoog-laag leiding spirit lucht eenheid inspiratie genieten

(koor 2)

Positief balans Nico woord-en-klank stijlvol luisteren vormt-de-uitvoering loslaten prestatie stemtraining gemengde-groente
 applaus groentesoep kerk tranen akoestiek kwetsbaar thuiskomen op-adem-komen perspectief toe-en-aan-elkaar maatgevoel
 respect humor leiderschap opademen dissonant verademing hoofd-leegmaken

Deel 4 – Beweging

(4.1 Zegt de koorzanger)

Ik word geïnspireerd
door humor in directie
harmonisch hoog en laag
met alle adem in mij
vertrouw ik op mezelf
en daarmee ook de ander

schroom wijkt voor energie
luisteren naar elkaar
theater van de koorzang
zoek dan de harmonie
de koorklank, de cadans
en even weer verheven
boven een dag van zorgen
ervaar ik energie
de troost van de beweging
de adem in en uit en
haast engelachtig wezen

ontspannen is mijn geest
een lichaam in balans

(4.2 Zegt de koorzanger:)

Op naar de koorrepetitie begint het
al op de fiets blaas ik lucht in en uit
daarna is er de verwachte begroeting
opmaat voor sociaal gebeuren en meer

zingen en kijken wat kan op een avond
stembanden, los of alleen maar geknijp
en dan hoe beter muziek lijkt te zitten
des te bekoorlijker samenklank is
wissel een blik uit van hemels genoeg
korische mantel die allen omvat
maar als het stroef gaat dan zijn er de grappen
en klinkt het 'retirer pour mieux sauter'
dan bij de uitvoering valt alles samen en
koorzingen voelt als een boot in plané

(4.3 Zegt de koorzanger:)

Schoonheid als troost
ontroerd door engelgezing
samen raken aan het grotere
klank, dan weer daar de wanklank
de smakelijke dissonant

- gemengde groentensoep
die lekker laten pruttelen -

harmonie
dissonant
lekker schuieren

(4.4 Zegt de koorzanger:)

Uiteindelijk gaat het mij
om samen zijn, creëren
slechts groeien met de ander
er is geen eind maar steeds
weer verder nieuwer in
muziek en energie
die mij met jou verbindt
tot zingen stimuleert
hoe minder ik verwacht
zoveel meer ik ontvang
en dan is alles goed

(4.5 Zegt de koorzanger:)

(4.6 Zegt de koorzanger:)

ritme als oercontact
om samen op te lopen
mijn hoofd leeg in het nu
en met mijn eigen stem
opgaan in het geheel
om leeg weer thuis te komen

de schorheid, net niet halen
en toch mee mogen doen
uitreiken naar daar boven
de adem, ga dan door
en grond onder je voeten
geeft reden van bestaan

*muziek en energie
die mij met jou verbindt*

en dan is alles goed

Als koorzanger voel ik:
samen doen maakt één
inspanning en ontspanning
letten op en luisteren naar
ritme doet bewegen
genieten doet ontroeren

Zingen geeft mij glans
en lichtheid in het leven
het maakt mij leeg, bevrijdt
verademt en maakt los
ik luister steeds opnieuw
in harmonie? balans?
in tellen? of in ritme?

frustratie, schorre keel
heradem en verbind
het woord, de toon, de klank
ontspan en leef me in
luister geïnspireerd
geniet in één bewegen
hoe moeilijk, toch ontroering
ineens verlicht, de glans

Deel 5 – Plezier (proloog)

Aan tafel zitten wij
 zes zangers in getal
 een rustplaats in de tijd
 daar ademt het geheim
 dat weg zoekt naar het hart
 voluit en intensief
 een klankbord vol plezier
 intenser stroomt het woord

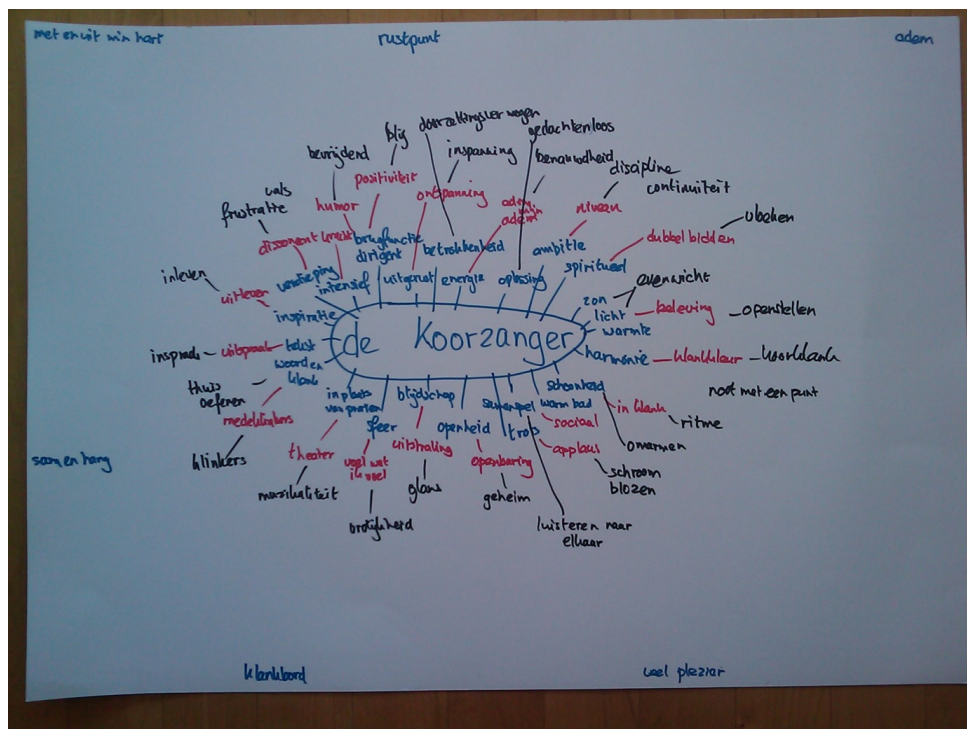
(kakofonisch)

(koor 1)

tekst woorden klank in-plaats-van-praten sfeer blijdschap openheid samenspel trots warm bad schoonheid
 harmonie warmte zon licht spiritueel ambitie oplossing energie betrokkenheid uitgerust brugfunctie-
 dirigent intensief verdieping inspiratie

(koor 2)

uitleven uitspraak inspraak medeklinkers klinkers theater muzikaliteit voel-wat-ik-voel vrolijkheid uitstraling glans
 openbaring geheim luisteren-naar-elkaar applaus schroom blozen sociaal omarmen in-klank ritme klank.kleur koor.klank
 beleving openstellen evenwicht dubbel-bidden vloeken afweer discipline continuïteit adem-mijn-adem benauwdheid ontspanning
 inspanning doorzettingsvermogen positiviteit blij humor bevrijdend kracht dissonant frustratie

Deel 5 – Plezier

(5.1 Zegt de koorzanger:)

Om samen te presteren
tekst en melodie te eren
een hemelse melodie te maken
met kwart en kwint te schaken
respect hebben voor elkaar
groep, dirigent, hem en haar
vind rust in kakofonie
resultaat in volle harmonie
mezelf vinden, innerlijke rust
diepe lagen, zielsbewust
knipoogje hier, een grapje daar
oefening baart kunst, echt waar
energie die binnenstroomt
voelde me dagen ingetoomd
en nu weer vrijheid, ja
daarom ben ik koorzanger

(5.2 Zegt de koorzanger:)

Mijn *adem* stroomt, ze klimt en daalt
- ademloos luister ik ademrijk zing ik -
verbindend woord aan klank intentievol
geeft richting aan mijn streven
mijn adem opent mij, geeft ruimte aan
geluid, klank en muziek – mijn adem brengt
balans en rust

En elke zanger op eigen wijze en toch
een groot *geheim*
en toch

Ambitie is mijn grote drijfkracht
om tonen mooi te laten klinken
ooit dacht ik groter dan ik was
sinds niet zo lang zing ik om zang
genietend, om tot rust te komen
voel heelheid door aloude woorden
een requiemmis weer doen spreken
ontspannen, lacht mij schoonheid toe

(5.3 Zegt de koorzanger:)

Ik zie veelkleurigheid om me heen
een koor van mensen zo divers
stem af op grondtoon positief
die alles losmaakt, iedereen

zingen doet boven alles uit
stem geeft aan wat niet kan gezegd
maar in muziek opklinken doet
belevens zijn voor elkaar

ook in de pauze
na het zingen

(5.4 Zegt de koorzanger:)

De hele dag mijn stem gebruikt
om in contact te komen
en soms van die momenten dat
ik zachtjes voor me uitzing

het liefst zing ik met jou voluit
een mooie tekst die klinkend
muziek al in zich groeien laat
de componistenhand brengt
woorden tot leven, virtuoos
een wonderlijk creëren

beleef ik vreugde, inspireert
voert me naar dieper wezen
en weet dat zingen werken is
dat vraagt om overgave

geniet en lach met jou en voel
weer ruimte in mijn leden
om daarna helder op te staan
daarom ben ik koorzanger

(5.5 Zegt de koorzanger:)

Ik, zanger heb plezier en luister naar
de ander en de dirigent
ik aarzel even, doe ik het wel goed
krijg dan vooral veel energie
van zingen met elkaar, dat raakt me diep
als klanken die uit niets ontstaan
word warm van wat ik geef en dan weer neem
ben blij als ik weer zingen mag
op weg naar delen van muziek met u
de hoorder die ik raken wil
bewogen worden is wat mij beweegt
en adem op als dat gebeurt

(5.6 Zegt de koorzanger:)

Ik ben op zoek naar harmonie
en weet dat er naast mooi en blij

de traan, de pijn mee resoneert
weet me door jou geïnspireerd
op zoek te blijven naar de bron
in openheid ontvangen door
een spiegel die mijn streven loont
de kunst van zang die 't leven toont

Epiloog

Zie hier nu, u hoorder
hoe langs de ervaring
de woorden, de wegen,
de kleuren, de tonen
de kunde, het zeggen,

het leven van koorzangers
aan u gebracht werd

- Ik wil mij dan nu tot
de koorzangers richten -

Het waren winteravonden waarop u kwam en
ik zag u, dertig in getal, van alle stand
met uw verwachtingen en allerhande namen
en ook de tafels waarop wit de overhand
en met de pen in aanslag schreef u toen de woorden
die misschien eeuwenlang al mensen dreef tot zang
en ik mocht door met zinnen die u toebehoorden
in pogen om betekenis te geven, lang
worstelde ik met honderd woorden, metaforen
om recht te doen aan wat ten diepste u bewoog
en wat voor niemand mogelijk leek van tevoren
dat bracht mij zanger³ tot intense dialoog

met mensenwerk, uit hoofd, hart, handen, telkenmaal
in harmonie, in tijd en ruimte, dissonant
en vraag ik hier van allen die daar schreven
of als er iets was dat u aansprak is geland
u alle eer de schepper zelf wilt geven
door wie goedheid en wijsheid is in stad en land
en als er iets was dat niet strekte tot genoeg
dat u dat toeschrijft aan on-wijs gebrek
niet aan mijn willen of weerbarstig zwoegen
had ik gekund, schreef 'k zinnen op een andere plek

en weet

het zingen, nu hier eens
gerijmde en dan on-
gerijmde, de woorden,
de klanken, de zinnen,
mysterie, het maaksel

*van alle stand
verwachtingen en allerhande namen
tafels waarop wit de overhand*

*in honderd woorden, metaforen
wat ten diepste ons bewoog
tot een intense dialoog*

*harmonie en dissonant
wij allen die daar schreven*

*de eer de schepper zelf wilt geven
goedheid en wijsheid in het land*

dat mensen samen komen om te zingen
- de kunst van tonen weer tot leven brengen -
zal niet alleen een tijd of wat geleden zijn

³ Hier stond in de eerste versie 'schrijver'. Hoe meer ik aan de tekst sleutelde, des te meer vielen schrijver en zanger samen. Uiteindelijk is de schrijver zanger geworden, als hommage aan de schrijvende zangers en zangeressen. Zanger wordt in dit werk 'sekseneutraal' gebruikt en omvat alle vier de stemgroepen.